

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЯЮЗА СОВЕТСКИХ ПИСЬМЕННИКІАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР і КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 8 (708) | П'яндзёлак, 14 лютага 1949 года. | Цана 50 кап.

— Мы, камуністы,— людзі адменнага складу,— Правадзі і любімы настаўнік сназаў нам. Ёсць нямернае шчасце, вялікая радасць Быць нястомным байцом яго арміі слаўнай.

Камуністы прайшлі неадсянныя горы, Здабываючы ўпарта ў баях перамогу, Над зямлёю ўзнялі пяцікрылыя зоры, Пракладаючы у даль камунізма дарогу.

Камуністы аблічча краіны змяняюць, Упрыгджаючы гарадамі, садамі,

Набывалія ў полі расіцця ўраджаі, Азараюць зямлю залатымі агнімі.

Камуністы наперадзе ўсюды, заўсёды— На франтах будаўніцтва, у баях, у змаганні; На ўсім свеце яны— сцяганосцы свабоды, Важныя парамонных народных паўстанняў.

Камуністы—магутная сіла Радзімы, У агні, быццам сталь, яны загартаваны— І таму гэта мунінае гордае імя Вымаўляюць народы з любоўю, з пашамай,

Партыя ператваральнікаў жыцця

З пачуццём гарачай любові і глыбокай пашанай беларускі народ вітае родную партыю большавікоў Беларусі і яе лепшых прадстаўнікоў— дэлегатаў XIX з'езда.

Угадвавалі Леніным і Сталіным, Камуністычная партыя Беларусі з'яўляецца адным з магутных атрадаў вялікай Усесяюзнай Камуністычнай партыі большавікоў, баявым авангардам працоўных мас Савецкай Беларусі. З ёю, нашай любімай партыяй, звязаны ўсе выдатныя падзеі ў жыцці беларускага народа, усе яго вялікія здабыткі і заваяванні.

Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі працоўныя Беларусі разграмілі рэшткі эксплуатацыйнага класаў унутры краіны, у тым ліку самых злых ворагаў народа— беларускіх буржуазных нацыяналістаў, і выйшлі на шырокае і светлае шлях сацыялізма. Натхнёны любімай партыяй, беларускі народ за гады сталінскіх пяцігодкаў змяніў аблічча свае краіны, ператварыўшы яе з былой украіны царскай імперыі ў квітнюючую сацыялістычную рэспубліку.

У дні цяжкіх выпрабаванняў Камуністычная партыя Беларусі на заклік вялікага Сталіна ўзяла беларускі народ на ўсенародную партызанскую вайну з злымі ворагамі. Не верныя сыны заўсёды змагаліся ў першых радах і паказалі ўсёму свету прыклады нечуваннага героізму і доблесці.

Вядучы наш народ ад перамогі да перамогі, партыя выхавала сотні тысяч актыўных будаўнікоў сацыялізма, якія ўдарнай працай на заводах і на калгасных палях набліжаюць светлы дзень камунізма. Кляпоццяцца аб росквіце нацыянальнай на форме і сацыялістычнай па зместу беларускай культуры, партыя выхавала шматлікі атрад работнікаў навукі, літаратуры, мастацтва. Беларускія пісьменнікі басконца ўдзячны роднай партыі за яе штодзённыя клопаты аб развіцці і росце беларускай савецкай літаратуры. Гэта яна, наша большавіцкая партыя, узяла на сябе вялікі імя Леніна—Сталіна, навучыла нас правільна бачыць вакальны свет, пазнаваць законы грамадскага жыцця, навучыла распазнаваць прыяцеляў і ворагаў працоўнага народа, арабіла нас актыўнымі змагарамі за вялікую справу камунізма. Дзякуючы ідэйнаму кіраўніцтву і насьпінным клопатам партыі, беларуская савецкая літаратура дасягнула значных поспехаў і заняла пачэснае месца сярод літаратурных іншых братніх народаў Савецкага Саюза.

Сёння, як ніколі, беларускія пісьменнікі згуртаваны вакол свае роднай і любімай партыі і пад яе кіраўніцтвам гатовы насьпінна змагацца за стварэнне высокадзейнай мастацкай твораў, вартых нашай сацыялістычнай Радзімы, нашага слаўнага савецкага народа і яго вялікіх спраў.

Кандрат КРАПІВА.

КОМУНІСТЫ—ТВАРЦЫ БУДУЧЫНІ

З'езд Камуністычнай партыі (большавікоў) Беларусі— выдатная падзея ў жыцці нашай рэспублікі. З трыбуны з'езда, як з гістарычнай вышні, відаць той героічны шлях, які прайшоў беларускі народ пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі, пад кіраўніцтвам геналянага праўдара народа— таварыша Сталіна.

Калі мы гаворым, што за 30 год савецкай улады непазнавальна змяніўся твар рэспублікі, змяніўся характар працоўнага беларуса, то ў гэтыя словы мы ўключаем канкрэтны, вядомы ўсім нам сэнс. Так, беларус пішэ не той, якім быў рапей,— і ўсё гэта дзякуючы вялікай партыі Леніна—Сталіна.

У дні Вялікай Айчыннай вайны беларускі народ прадэманстраваў перад тварам усёму свету сваё маральна-палітычнае адзінства, сваю адданасць справе партыі Леніна—Сталіна. Камуністычная партыя (большавікоў) згуртавала вакол сябе ў дні суровага змагання з фашызмам лепшыя сілы беларускага народа, і ён паказаў цуды героізму і мужнасці ў вялікай партызанскай барацьбе.

З вялікім творчым энтузіязмам і натхненнем змагаецца сёння наш народ за аднаўленне зруйнаванай вайной гаспадаркі, за высокі ўраджай, за пабудову новых фабрык і заводаў.

І ва ўсіх творчых справах працоўнага народа выразна відаць кіруючую ролю партыі большавікоў.

Вось чаму першачарговай задачай беларускай савецкай літаратуры павінна быць задача паказаць у мастацкіх творах ролі большавіцкай партыі ў ператварэнні нашага жыцця. Цэнтральнымі героямі твораў павінны стаць камуністы—тварцы будучыні, людзі высокароднай і нястомнай працы на карысць савецкага народа і ўсёго чалавецтва.

У дні XIX з'езда Камуністычнай партыі (большавікоў) Беларусі кожны пісьменнік у сэрцы сваім прыносіць творчую прысягу: паказаць у сваіх творах веліч спраў большавікоў, выхаванаў вялікай партыі Леніна—Сталіна.

А. КУЛЯШОУ.

Ш. Кривіцкі 1947

XIX з'езд КП(б) Беларусі

З'езд у сталіцы Савецкай Беларусі— горадзе Мінску адкрывае XIX з'езд Камуністычнай партыі (большавікоў) Беларусі. Гэта выдатная падзея ў жыцці КП(б)Б—аднаго з баявых атрадаў Усесяюзнай Камуністычнай партыі (большавікоў), гэта векапомная падзея ў жыцці ўсяго беларускага народа.

З часу XVIII з'езда КП(б)Б, які адбыўся ў маі 1940 года, мінула з'яма 9 год. Гэта час у жыцці народаў Савецкага Саюза— час падзей найвялікшай гістарычнай адважнасці, Савецкай Беларусі, як і ўся наша вялікая сацыялістычная Радзіма, на чале з партыяй большавікоў здзяйсніла за гэтыя гады вялікі, цяжкі, але слаўны і велічны шлях барацьбы і перамог.

Да XIX з'езда КП(б)Б працоўныя рэспублікі прыйшлі і аднаўленчыя работы ў гарадах і сёлах. Большасць прамысловых прадпрыемстваў ужо адноўлены і з дня на дзень павялічваюць выпуск прадукцыі.

Высокі патрыятызм працяглае калгаснае сядзтва Савецкай Беларусі. Разам з паспяховым аднаўленнем і дзейным развіццём прамысловасці, транспарта і сельскай гаспадаркі адбываецца наўхільны рост навукі і культуры БССР.

Яскравым сведчаннем росквіту духоўных сіл беларускага народа за гады Савецкай Беларусі з'яўляецца велізарны ўздым літаратуры і мастацтва Савецкай Беларусі. Сілай, якая патягне і кіруе беларускай савецкай літаратурай, беларускім савецкім мастацтвам, з'яўляецца вялікая партыя большавікоў. Цяжкім накіроўваючы беларускую літаратуру і мастацтва,

выкрываючы нацыяналістычныя «тэорыі», усяляючы антышатраўніцкія ўплывы на літаратуру і мастацтва, большавіцкая партыя няспынна выхоўвала і выхоўвае нашых пісьменнікаў, дзяржаўнае мастацтва ў духу марксісцка-ленінскай ідэалогіі, савецкага патрыятызма, блізкай адданасці нашай Радзіме, вялікай справе Леніна—Сталіна.

Дэкада беларускай літаратуры, якая пачаўся адбылася ў Маскве, перааналізава, з новай сілай прадэманстравала ідэйна-творчы рост беларускай савецкай літаратуры, яшчэ раз засведчыла вялікую сілу сталінскай дружбы народаў Савецкага Саюза, умацавала непарушную сувязь і садружства, якія аднаўляе мастацтва і літаратуру беларускага народа з літаратурай і мастацтвам вялікага рускага народа.

Партыя, таварыш Сталін вучаць нас, што ва ўмовах паступовага пераходу нашага грамадства ад сацыялізма да камунізма на першым плане павінна быць задача навішнення камуністычнай свядомасці мас. Партыя ўказвае нам на неабходнасць усмерзнага ўзмацнення выхавання працоўных, і перш за ўсё моладзі, у духу камуністычнай свядомасці, у духу савецкага патрыятызма і братняй дружбы народаў, патрабуе высіць неперымыму барацьбу супраць буржуазнай ідэалогіі, за пераадоленне перахаднага капіталізма ў свядомасці людзей. У вырашэнні гэтай задачы вялікае роля належыць савецкай літаратуры і мастацтву.

Дзейнага ўзмацнення сваёй творчай работы павінны дамагчыся нашы мастакі, архітэктары, кампазітары, накіраваўшы

сваю дзейнасць на сперджанне большавіцкіх прынцыпаў партыйнасці і народнасці ў мастацтве, на барацьбу з усімі правамі фармалізма, эстацтва, псеўданаватарства, бездзейнасці і аналітычасці.

Работнікі нашых тэатраў, няўхільна выконваючы пастанову ЦК ВКП(б) «Аб рэпертуары драматычных тэатраў» і аднаўленню пастанову ЦК КП(б)Б аб рабоце тэатраў, павінны ўзмацніць працу над сучаснымі савецкімі тэатрамі, дамагаючыся вартасці сцэнічнага ўвасаблення жыцця савецкага грамадства і высокага маральнага ўзроўня савецкіх людзей, павінны насьпінна навішаць ідэйны і мастацкі ўзровень спектакляў, прысвечаных савецкай рэвалюцыі.

Каб паспяхова выканаць вялікі і гаварковыя задачы, якія ставяць перад работнікамі літаратуры і мастацтва, яны, перш за ўсё, павінны «не ўпусціць ні адной марчымасці для свайго ідэйнага і мастацкага росту, не адстаць ад сучаснай тэматыкі, не адстаць ад патрабаванняў народа, усяляючы чынам развіццём смелую крытыку сваіх недахопаў, крытыку не пахалісцкую, не групавую і прыяцельскую, а сапраўдную, смелую і незалежную, ідэйную большавіцкую крытыку» (А. Жданав).

Пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі пісьменнікі і дзяржаўнае мастацтва Савецкай Беларусі дасягнуць новых выдатных поспехаў у стварэнні высокадзейнага, выразнага мастацкага твора, намножаць іх. Беларускія і скарбіцы духоўнай культуры нашага вялікага савецкага народа!

Пакае прывітанне дэлегатам XIX з'езда Камуністычнай партыі (большавікоў) Беларусі!

XVI з'езд ЛКСМ Беларусі

10—12 лютага ў Мінску адбыўся XVI з'езд Ленінскага Камуністычнага Саюза Моладзі Беларусі.

З'езд заслаўна справаздачу Цэнтральнага Камітэта ЛКСМ Беларусі і справаздачу Цэнтральнай рэвізійнай камісіі.

Са справаздачым дакладам аб рабоце ЦК ЛКСМ Беларусі выступіў сакратар ЦК ЛКСМБ тав. П. М. Машараў. Затым з'езд заслаўнаў даклад скардніка Цэнтральнай рэвізійнай

камісіі тав. Нікіфаранкі. Па дакладах разгартуліся спачаткі. У рабоце з'езда прымаў удзел: сакратар ЦК КП(б)Б Н. І. Гусараў, Старшыня Савета Міністраў БССР А. Е. Кулашоў, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. І. Калозь, сакратары ЦК КП(б)Б тт. М. Тур, М. Т. Гаўчук, М. В. Зімянін, сакратар ЦК ВКП(б) А. Е. Харламаў і іншыя. З'езд абраў перш сакраў ЦК ЛКСМБ

На Палессі гоман, гоман...

Разгузелася балота, Зашумелі чарачыны, Узліліся за работу Экспаватары, машыны...

Хто рыдліўнай маша ўдала, Хто карчы з-пад багны рые — Роўна лонацца каналы, Быццам стужкі люстраны...

На Палессі гоман, гоман... Гул нястрыманы, басконцы, Трантары за трантарамі — Снібы тлустыя пад сонцам Расцілаюцца радамі.

Што дзятлы, кляючы сякеры, Пільны песні заспявалі, Ладзяць сцены, вокны, дзверы, Вёскі новыя пасталі.

На Палессі гоман, гоман... Гаманліва, як ніколі, Заспрачаліся там дзяці, Ніва з нівай, поле з полем, Маласы ды з маласамі.

Што ўзрастае з іх самавіта, Хто з іх можа ганарыцца — Ці то бульба, ці то мытца, Ці то грэчна, ці пшаніца?

На Палессі гоман, гоман... Што за гуні, што за роскат, Што за музына ад ранку? Пастухі склінаюць воіскі, Трубяць трубы-берасцянікі.

Што за плюскат на ваэраж Між лавовымі кустамі? — Гэта начары ў дэзорах Звонка хлопаюць крыламі.

На Палессі гоман, гоман... Грунат, тупат—кольні сілы, Ды хляпчы армунны рогат — Гэта пары йдуць нацырлю, Б'юць абцасамі падлогу.

Тут і там дружку прыглядзілі. Люба ўсрцу маладому. А пасля, пасля вяселлі, Ну і чарні, як вядома...

На Палессі гоман, гоман... Сніжкі зімы, вясны — Ды чаргоны, ца, там і песні, Герой.

Камуністычная партыя—кіраўнік нашай літаратуры

XIX з'езд КП(б)Б абраецца ў абставах напружанай барацьбы беларускага народа за дэмакратычнае выкананне насьпіннага Сталінскай пяцігодкі. Работнікі, калгаснікі і інтэлігенцыя Беларусі сустракаюць з'езд новымі працоўнымі подзвігамі. Я ўпэўнены, што пісьменнікі Беларусі таксама ўсавяць з'езд нашай партыі новымі таленавітымі творами, вартымі беларускага героічнага народа і яго перадавога атрада і кіраўніка — Камуністычнай партыі (большавікоў) Беларусі.

Найпрэдэдні мінулага XVIII з'езда КП(б)Б у Маскве праводзілася першая дэкада беларускай савецкай літаратуры. Перад XIX з'ездам КП(б)Б у Маскве адбылася

другая дэкада беларускай савецкай літаратуры. Грамадскіх сталіцы нашай Радзімы, а ў яе асобе і ўвесь савецкі народ, з радасцю адзначалі значны рост нашай літаратуры за гэты час і высокую аманіі не дасягненні.

Аднак, пісьменнікі Беларусі яшчэ ў вялікім даўгу перад сваім народам і перад сваёй партыяй. У дні XIX з'езда КП(б)Б мы павінны даць шчырае абяцанне, што прыложым усе нашы сілы і здольнасці на тое, каб дастойна паказаць у сваіх творах жывы і яркі вобраз большавіка—вобраз мужнага і працавітага, разумнага і патхнёнага сына вялікай партыі Леніна—Сталіна.

Петро ГЛЕБКА.

Пачэсны абавязак

XIX з'езд КП(б)Б—вялікая падзея для ўсяго беларускага народа.

У той час, калі па-за межамі нашай краіны вар'яцуюць падпалычыкі новай вайны і хочучы уцягнуць чалавецтва ў новую бойню, наш народ будзе сваё мірнае шчасце. Славяна камуністычная партыя Леніна—Сталіна выдзе яго ўпэўнена нашо рад, да камунізма.

Перад намі, работнікамі мастацтва, стаіць ганаровая і адказная задача: як мага наўлей у мастацкіх вобразах увасабіць новы тып чалавека сталінскай эпохі, чалавека незломнай волі і невычэрпнай энергіі—камуніста.

Зараз я працую над ролю Максіма Іванавіча з п'есы А. Купала «Гэта было ў Мінску». Перад мной стаіць задача раскрыць усе якасці арганізатара партыйнага падполля ў дні фашысцкай акупацыі. Мне дапаможа ў спектаклі «Вантанцін Заслонаў» выканаць ролю герояўна сына беларускага народа—К. С. Заслонава.

І зараз з яшчэ большай адказнасцю падыходжу да вырашэння вобраза Максіма Іванавіча, каб ён быў сапраўды рэальным і жыццёвым і ва ўсёй велічы раскрываў дзейнасць лепшых людзей сталінскай эпохі—камуністаў.

Б. ПЛАТОНАУ, Народны артыст БССР і БССР.

На шляху да камунізма

XIX з'езд КП(б) Беларусі — асабліва радаснае з'ява ў нашым жыцці. Ён з'яўляецца першым з'ездам пасля Вялікай Айчыннай вайны, якая прадэманстравала лобач з ваеннай перамогай і перамогу ідэй большавізма.

У савецкіх людзей ёсць добрая традыцыя—сустракаць важныя падзеі ў сваім жыцці новымі дасягненнямі. Гэтую традыцыю працягваюць, як вымяленне сваёй любові да большавіцкай партыі і савецкага ўрада, людзі ўсіх прафесій, у тым ліку і мастакі, якія за апошні час стварылі німала добрых работ, што ўсаўляюць веліч нашых дзён.

Але пакуль што мастакі рэспублікі зрабілі яшчэ вельмі мала ў справе ўсёабкавага аддзявання стваральнай працы савецкага народа. Асабліва ў вялікім даўгу мы, мастакі перад большавіцкай партыяй, ікая нястомна кляпоццяцца, каб стварыць нам найлепшыя ўмовы для творчай працы. У нас яшчэ мала твораў, якія-б вымяўлялі пераможны рысы нашых сучаснікаў, рысы

перадавых сінюў савецкага народа—комуністаў.

Таварыш І. В. Сталін так ахарактарызаваў членаў партыі большавікоў: «Мы, камуністы,—людзі адменнага складу. Мы скроены з адменнага матэрыялу».

Прылімаючы гэтыя сталінскія словы, ад душы хочацца сказаць: няма для савецкага мастака нічога вышэй, як стварэнне вобразаў камуністаў, якія ў штодзённых справах сваіх увасабляюць вялікія ідэй Леніна—Сталіна.

Цяпер я працую над скульптурнай групай «Ленін і Сталін — арганізатары нашага дзяржавы і заснавальнікі сацыялістычнага грамадства».

І буду лічыць за вялікае шчасце, калі мне ўдасца поўнасьцю і зрака ажыццявіць сваю запаветную мару. Гэта і будзе майм падручкам у чэсці XIX з'езда большавікоў Беларусі.

З. АЗГУР Народны мастак БС

